

Protokoll vid styrelsemöte 2023-10-12 på Länsstyrelsen i Jönköpings län.

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av viceordförande i förbundet Anders Hedeberg som hälsade alla välkomna. Anders ersätter ordföranden Ann Holmlid som inte kunde delta på mötet.

***Beslut:** Mötet var behörigt utlyst och styrelsen konstaterades vara beslutför (se deltagarförteckning).*

2. Förslag till dagordning

Förslag till dagordning har skickats ut i samband med kallelsen.

***Beslut:** Dagordningen fastställdes.*

3. Val av justeringsperson

Förslag gavs på Annica Magnusson, Jönköpings kommun.

***Beslut:** Mötet valde Annica Magnusson till justeringsperson.*

4. Protokoll mm

Ordförande frågade styrelsen om några oklarheter som inte kommer upp på dagens dagordning förelåg utifrån på de justerade protokollen. Inga oklarheter förelåg.

- Stämman: 20230515
- Styrelsemöte: 20230412
- Samförvaltning Fisk & Fiske: 20230302 och 20230619

***Beslut:** Justerade protokoll kan läggas till handlingarna.*

5. Kansliet

Personalförändringar på kansliet: Måns Lindell och Malin Setzer är båda tjänstlediga från Länsstyrelsen och därmed Vätternvårdsförbundet. Måns har börjat som vattenstrateg hos Växjö kommun, Malin som utredare hos HaV. Rasmus Lindblad har tagit över som sakkunnig fisk & fiske i kansliet, och jobbar sedan i våras som samordnare för Samförvaltningen. Styrelsen tyckte att en avtackning för Måns och Malin bör hållas på vårens styrelsemöte alternativt på stämman.

Förbundets kassaförvaltare Jan-Anders Johansson har meddelat att han vill sluta efter stämman 2024. Kansliet undersöker en lösning för en ny kassaförvaltare från

och med 1 januari 2024. En kassaförvaltare kan sitta hos medlemsorganisation eller så köper man tjänsten av ett ekonomiföretag. VU förslår att i första hand undersöker en lösning via Länsstyrelsen i Jönköpings län. Styrelsen är positiv till en sådan lösning. Personen behöver väljas på stämman enligt stadgar.

Arvode till vice-ordförande: Anders Hedeberg är vice-ordförande med stöd från Vadstena kommun, men sitter inte i kommunstyrelsen och har därmed inget politikerarvode från kommunen sedan 2023. Normalt utgår arvode till styrelsen och utskott enligt arbetsordningen, men har bedömts som rimligt i detta fall. VU beslutade fast arvode på 2500-3000 kr/månad (efter skatt) från 1 januari 2023 till och med stämman 2024. Eventuellt behövs en mer långsiktig arvoderingslösning. Valberedning och medlemmar avgör på stämman. För vice-ordförandens roll är den politiska kopplingen viktig.

Förslag till beslut: Styrelsen beslutar att:

- *Styrelsen är positiv till att anlita en kassör via en medlem.*
- *Styrelsen ställer sig bakom arvode till vice-ordföranden enligt förslag från VU på 3000 kr/månad (efter skatt) från och med 2023-01-01 till och med stämman 2024.*

6. Information från Samförvaltning

Rasmus berättade det senaste från Samförvaltningen:

- Senaste möte: 19 juni.
- Nya informationsskyltar runt Vättern är på gång och kommer att sättas upp under 2024.
- Hanteringen av laxutsättningarna i Vättern har diskuterats i en arbetsgrupp i samförvaltningen och ett nytt förslag för framtida hantering är framtaget.
- Tillsynsplan för 2024 är godkänd i samförvaltningen.
- Nästa möte 26/10.

Styrelsen noterar informationen.

7. Information: Provfiske (program & projekt)

* ingen delfinansiering genom förbundet, men publiceras i förbundets rapportserie

- ***Provfiske utsjön 2023:** vart 3:e år i Vättern, SLU är huvudman; har genomförts i sommar på fyra lokaler/områden
- **Översyn av fiskundersökningar:** HaV har beställt en översyn av miljöövervakning inom fisk av SLU, VVF har fått som remiss. Våra synpunkter i stort: Rapporten är mer en utredning av utvalda undersökningar än en översyn. Vi önskar ett bättre helhetsgrepp, bland annat om ekosystemet i stort, miljöövervakning som vattenvårdsförbunden samordnar och fiskundersökningar som genomförs i annan regi (Länsstyrelserna, SLU mm). Dessutom behöver man få in ekonomiska aspekter och väga olika undersökningar mot varandra. HaV har förtydligat att denna sammanställning är endast en Resursövervakningsöversyn. En separat miljöövervakningsöversyn är på gång, men försenad men förväntas komma på remiss i höst.
- **Telemetriprojektet:** Löper på, inväntar mer resultat 2024.

Styrelsen noterar informationen.

8. Beslut: Förvaltningsplan Fisk och Fiske

Revidering av Förvaltningsplan för fisk och fiske pågår. Rasmus återkopplade resultat från träff 2 där man diskuterade resursfördelningen. Mål för arter har varit svårt att få till tidigare, men nu finns nya idéer. Enligt tidsplanen kommer planen gå ut på remiss innan jul och kan fastställas på stämman i maj.

Styrelsen noterar informationen.

9. Beslut: Vattenvårdsplan

Revidering av Vattenvårdsplanen pågår för fullt. Friederike presenterade en sammanfattning över förändringar jämförd med den gamla planen, bland annat sju Vättern-specifika mål i stället för miljökvalitetsmålen, förtydliga skillnad mellan mål för Vättern och mål för åtgärder och mer detaljerade åtgärdsförslag. Åtgärdsförslagen samlas i åtgärdsgrupper (eller fokusområden) som inte behöver följa de övergripande målen rakt av. En preliminär tidsplan presenterades med remiss under vårvintern och beslut på stämman i maj 2024.

Beslut: Styrelsen godkänner inslagen riktning och planering för revidering av vattenvårdsplanen.

10. Beslut: Ekonomi (bilaga 2)

Friederike gick igenom den löpande budgeten för 2023 med prognos. För samförvaltningen förväntas en medfinansiering från Länsstyrelsen senare på året som medför att Samförvaltningen får kostnadstäckning. Under 2023 har vi budgeterat 180.000 till analyser av miljögifter i fisk (konto 4016) som kommer bli billigare då analyspriserna har minskat och tack vare medfinansiering från Länsstyrelsen. Biologiska moment och projekt har i summan blivit lite dyrare än budgeterat (+ 15.000 kr), men punkten information förväntas bli lite billigare. Det prognostiserade resultat är i dagsläget ett underskott på 104.000 kr men kommer justeras upp när Länsstyrelsens medfinansiering av Samförvaltningen kommer in.

Friederike flaggade för behov av höjning av medlemsavgifter inför 2025 som behöver föreslås till stämman 2024. Anledningen är kostnadsökning på grund av inflationen. Förbundet bör också se över sättet hur medlemsavgifter justeras, det vil säga om man ska fortsätta med ”stegvisa” höjningar med några års mellanrum, eller gå över till att följa ett index. VU och kansliet ska ta fram förslag till nästa styrelsemöte.

Beslut: Styrelsen godkänner den ekonomiska lägesrapporten med prognos.

11. Information: VUs arbetssätt

VU har diskuterat möjligheter att förbättra och effektivisera arbetssätt för att uppfylla alla utskottets uppdrag. Uppdragen är dels administrativa (till exempel se att arbetsprogrammet följs, förbereda styrelsemöten) dels som ”bollplank” till kansliet. Det första fungerar bra i dagsläget medan stöd till kansliet har prioriterats ned vid tidsbrist. Samtidigt har sättet att arbeta förändrats till att bli mer digital, som gör att man snabbt kan stämma av specifika frågor utan att behöva vänta tills nästa mötet och att möten kan bli mer tidseffektiva. VU planerar att ha digitala möten framöver för mer administrativa möten, och att träffas fysiskt för att planera och utveckla

verksamheten. För mycket specifika frågor bör arbetsgrupper användas (till exempel miljögifter).

Styrelsen noterar informationen.

12. VVF 2030

Kansliet har tillsammans med VU påbörjat ett arbete att se över förbundets verksamhet. 2005 tillkom Samförvaltning och nästan 20 år senare är frågan vad nästa steget blir för förbundet. Mälarens vattenvårdsförbund har genomfört en likadan översyn för några år sen. I ett första steg planeras en enkät till medlemmar och intressenter om bland annat deras förväntningar på förbundet, vad man upplever fungerar bra eller behöver förbättras, vilka utmaningar man ser och vart man behöver hjälp för att nå målen för Vättern. LRF:s representant påminde om att förbundets huvuduppdrag är att genomföra recipientkontroll åt medlemmarna. På nästa VU-möte fortsätter diskussionen, fler ledamöter är inbjudna att delta.

Under mötet genomfördes en Post-It-uppgift där man skulle spana på frågor till medlemmar och lista exempel på vad som fungerar bra idag samt utvecklingsmöjligheter. Se bilaga för resultat.

Beslut: *Styrelsen beslutar att:*

- *VU ska förbereda en enkät till medlemmar och intressenter om deras förväntningar på förbundet.*

13. Åtgärder i tillrinningsområdet

Förbundet har traditionellt fokuserat på Vättern, med gränsdragning vid strandkanten eller första naturliga vandringshindret i tillflöden. Åtgärdsbehov med avseende på bland annat övergödning finns i till exempel Alsen och i Vätterns tillrinningsområde (Huskvarnaån, Mjölnaån mm). I Vätterns avrinningsområde finns endast förbundet som vattenorganisation (miljöövervakning sker även av SRK Norra samt Södra Vätterns tillflöden), till skillnad från till exempel Mälaren och Väneren som även har betydligt större tillrinningsområden. Frågan är om förbundet vill även jobba mer aktivt med tillrinningsområdet, alternativt att vattengrupper/vattenråd bildas i området. Då Vätterns tillrinningsområde är förhållandemässigt litet är det önskvärd, bra och viktigt att hålla ihop hela avrinningsområdet inom förbundet. Det är idag möjligt för vattenorganisationer att få ekonomiskt stöd (LOVA) för att jobba med åtgärder (huvudsakligen övergödning), det vill säga åtgärdssamordning.

Beslut: *Styrelsen beslutar att:*

- *Kansliet ska fortsätta undersöka möjligheter till åtgärdssamordning i Vätterns avrinningsområde.*
- *Om möjlighet ges, är styrelsen positiv till att söka finansiering.*
- *Eventuell medfinansiering med förbundets medel godkänns om utrymme finns i budgeten.*

14. Information: Ny IAS i Vättern: Större rovmärsla

Inom ramen av den reguljära miljöövervakningen i Vättern upptäcktes arten större rovmärslan vid tre lokaler i östra Vättern, första fyndet i Norden. Arten är invasiv och en ”värstingsart”, då den förändrar bottenfaunasamhället. Under 2023 inventerade länsstyrelserna ca 70 lokaler runt sjön och konstaterade arten vid 18 av dessa, huvudsakligen på Vätterns östra sida samt på Visingsö och framförallt runt hamnarna Hästholmen, Vadstena, Gränna och Visingsö. Inga fynd finns i Västra Götalands län eller Örebro län, inte heller utanför Vättern.

Vad gäller Vättern är det omöjligt att utrota arten, i stället ligger fokus på att förhindra spridning från Vättern till andra vatten. Länsstyrelserna jobbade med information under året och har tagit fram varningsskylt med information om tömtorka-tvätta som bör placeras vid hamnar och båtlinläggningsplatser. Välkommen-till-Vättern-skylden revideras och kommer inkludera samma information. Den sjögemensamma broschyren om invasiva arter har reviderats för att inkludera rovmärslan. Under hösten kommer flera tillflöden inventeras för att undersöka om rovmärslan har spridit sig dit, och/eller för att få kunskap om artsammansättning mm inför en invasion. En återinventering av Vättern planeras för 2024.

Styrelsen noterar informationen.

15. Beslut: Agenda 2024

Förslag gavs på datum för vårens styrelsemöte samt förbundsstämman. Datum för höstens styrelsemöte bestäms av ordföranden, styrelsen får information via epost. Utskotten beslutar själv om sina möten.

Beslut: *Styrelsen beslutar att:*

- *Stämman ska hållas den 8 maj 2024 i Västra Götalands län, och styrelsemöten den 26 mars 2024 i Östergötlands län och i höst i Örebro län.*

16. Undersökningar enligt program 2023

Enligt program ska miljögiftsundersökningar i biota (röding och abborre) genomföras 2023, samordnat med SLUs provfiske i Vättern för att samla in fisk. Kansliet förbereder beställning av analyser i samverkan med miljögiftsexperter på länen.

Styrelsen noterar informationen.

17. Information: MÖV-relaterade undersökningar och projekt 2023

Under året genomförs ett BioAssay-projekt där vattenkvalitet analyseras med hjälp av effektbaserade metoder. Alla tre stora sjöar deltar tillsammans med flera vattenverk (Skaraborgsvatten, Jönköping och Motala för Vättern). Utförare är BiocellAnalytica. Under sommaren har hög aktivering av östrogenreceptorn uppmäts i utsjöprover från Vättern men även Väneren. Det är oklart vad det berör på då hormoner i utgående vatten från reningsverk inte enbart kan förklara dessa resultat. Aktivering av andra receptorer (AhR) var jämförelsevis låg. Rapport från projektet kommer publiceras våren 2024.

Styrelsen noterar informationen.

18. Information: Publikationer

Finns här: <https://vattnet.org/category/publikationer/>

- 156: Litoralbottnfauna

Styrelsen noterar informationen.

19. Kommunikation/Hemsidan

Förbundet bokar sedan några år en sida i turisttidningen Runt Vättern för att informera om Vätterns unika miljö och fiske, detta i samverkan med Länsstyrelserna. Frågan är om vi bör fortsätta med det under 2024. Styrelsen är positiv till deltagande i Runt Vättern.

Vätternvårdsförbundet har sedan ett antal år webbsidan [Vätternkartan](#) med resultat från miljöövervakning runt Vättern (förbundets undersökningar plus SRK Södra och Norra Vättern). Kansliet förbereder en enkät till medlemmar om hur sidan används, utvecklingsbehov mm.

Styrelsen noterar informationen.

20. Bidrag till Vattenråd

Årligt bidrag ges till vattenråden från Vattenmyndigheten. Förra årets bidrag (2022) har redovisats och ansökan om nytt bidrag har beviljats, på 62.000 kr där Vätternvårdsförbundet använder 50% till bland annat Vätternkartan, möten och 50% är sökbart till föreningar i avrinningsområdet.

Bidrag till organisationer i avrinningsområdet 2023:

- Visingsörådet 5.000 kr
- Östra Vätterbranterna 8.000 kr

Förbundet har fått ytterligare vattenrådsbidrag från Länsstyrelsen i Jönköpings län på 100.000 kr i slutet på 2022 för bland annat inventering av strandekosystem, analys av miljögifter och information/samverkan om vattenvårdsplanen.

Styrelsen noterar informationen.

21. Remisser/skrivelser/yttranden

Större skrivelser/yttranden finns här: <https://vattnet.org/vattnenvardsforbundet/skrivelser/>

- Ut
 - Samråd Mjölby vattenuttag från Vättern
 - Samråd Labbarps gård, Jönköping
 - Synpunkter Översyn fisk- och kräftövervakning (HaV)
 - PM Försvarmaktens tillfälliga undantag
 - NAP (beskrivning)

- Bilaga till bevarandeplanen
- In
- -
- **Pågående ärenden** (*berörda medlemmar kompletterar status*):
 - **Karlsborg flygplats** (tillstånd och markavvattning): *reningsanläggning finns nu i/ till Kärnebäcken, man vill anlägga en damm för att kunna samla upp vatten för att rena mer effektivt men väntar på tillstånd från FIHM. En ytterligare reningsanläggning (SAFF) är på gång.*
 - Miljöprövning **Hammarens flygskjutsmål** – hos regeringen: *Ärendet är fortfarande inte beslutat.*
 - **Norra Kärr**: *Företaget vill återuppta sina planer och förbereder samråd, man räknar med samråd under nästa år.*
 - **Vattenledning** Örebro

Styrelsen noterar informationen.

22. Information: Kalender

Möten inom förbundet:

- VU: 12 december (Teams)
- Samförvaltning: 26 oktober (Jönköping)

Ämnesvisa möten/konferenser:

- 17-19 oktober: Miljöövervakningsdagar
- 27-28 november: Utförarmöte

Styrelsen noterar informationen.

23. Övrigt

Inga övriga frågor framkom.

24. Mötet avslutas

Ordförande tackade för deltagandet och mötet avslutades.

Friederike Ermold
Vid protokollet

Anders Hedeberg
Mötesordförande

Annica Magnusson
Justeringsperson

Deltagare Styrelsen (14 st)

Anders Hedeberg, Anders Edholm, Anders Lundgren, Annica Spångberg, Christoffer Eriksson, Emma Willaredt, Gabriella Cahlin, Lars Gezelius, Leif Lundqvist, Kristina Olsson, Jörgen Ryberg, Kennet Simonsson, Sara Peilot, Thomas Berglund.

Deltagare via Skype (1 st)

Jonas Nordén

Kansliet

Friederike Ermold

Gustav Enander

Rasmus Lindblad

Jan-Anders Johansson

Annica Magnusson

Bilaga: Post-it Övning

Vad fungerar bra idag?

- Bra att VVF stöttar forskning och åtgärdsinitiativ
- Förbundet är välstrukturerat
- Kompetens i förbundet
- Administration
- Redovisning
- God administration, möten och info men eventuellt sjunkande deltagande t.ex. Vätterndagen
- Bra med Vätternliv och skoluppgifter
- Recipientprovtagning
- Bra struktur på mötena
- Att VVF jobbar faktabaserat (hög trovärdighet)
- Sekreteriatets kompetens är bra
- kunskapsbank fungerar bra
- Spetskompetens inom miljögifter & råvattenkvalitet fungerar bra

Vad kan utvecklas?

- Att informera ut till alla intressenter om åtgärdsförslagen, planen
- Utöka tillrinningsområdet för recipientkontrollen
- Mer öppen info från medlemmar tex gruvorna
- Att vi även lyfter in åtgärdsförslag i planen
- Bli bättre på att samarbeta och dela kompetens med andra vattenråd
- Synas mer i sakfrågor. VVF skulle kunna bli en större faktor.
- Bli bättre på att lyfta det viktiga som VVF gör.
- Går att utveckla djupdykningar/studiebesök/föredrag etc vid styrelsemöten och årsmöten
- Dela data (se mejl från Sara?)
- "Big Lakes in Sweden" möten, event, samverkan
- Samordna åtgärder
- Kunskapsutbyte
- Effektivisering
- Samordningsformer "intressegrupper"
- Eventuellt värva nya medlemmar (för att underlätta finansiering av verksamheten), om det finns potentiellt nya medlemmar
- Informationsspridning till allmänhet. Vattern.org kan göras mer känt
- Att involvera berörda allmänhet i revidering av planerna är bra (= de som har genomfört) (men ligger lite i utkant av kärnuppgift/uppdrag)

Enkätfrågor till medlemmar

- Vad vill medlemmar ha hjälp med från VVF?
- Är medverkan värt kostnaden?
- Vilka effektiviseringsmöjligheter finns?
- Tycker du att VVF gör tillräckligt för er verksamhet/organisation idag?

- Märker ni av VVFs arbete idag?
- Hur?
- Vad saknas?
- Hur ska VVFs verksamhet förbättras utifrån er verksamhet/organisation?
- Upplever ni att VVF gör det ni förväntar er utifrån ert medlemskap?
- En fråga kring målet i Vattenvårdsplanen om Vättern som resurs för friluftsliv och välbefinnande; vilken roll har förbundet och medlemmar i denna fråga?
- Informeras medlemmarnas medarbetare/medlem om Vätternarbetet och medlemmarnas roll i det?
- Största nyttan av VVF?
- Utvecklingsmöjligheter?
- Vilka förväntningar har ni?
- Saknas någon övervakning?
- Börja med kort ingress om vad förbundet gör idag
- Vad är ni nöjda med idag?
- Vilka utvecklingsmöjligheter ser ni?